

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра іноземних мов та методики їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

М.В. Боднар

«30» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))

освітньо-професійна програма Середня освіта (Мова і література (німецька))

Кременець – 2019 рік

Робоча програма з лексикології німецької мови для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)). Кременець: 2019.17 с.

Розробник: Ломакович В.Я., кандидат педагогічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри кафедри іноземних мов та методики їх викладання

Протокол №1 від 30 серпня 2019 року

Завідувач кафедри

Воронцова Н.Г.

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Лексикологія німецької мови» є однією з завершальних нормативних дисциплін для спеціальності 014.02 Німецька мова (освітня програма «Середня освіта (Мова і література (німецька))», яка викладається в VIII семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))	Курс	
Змістових модулів – 6		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		8-й	8-й
		Лекції	
		18 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.; самостійної роботи студента – 4,5 год.	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		54 год.	76 год.
		Вид контролю	
	екзамен		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 % до 60 %;

для заочної форми навчання – 15 % до 85 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Лексикологія німецької мови” є опанування студентами як традиційних так і новітніх теоретичних і практичних проблем лексикології з точки зору наукових досягнень сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства та формування у майбутніх педагогів основ наукового мислення з перспективою використання матеріалів курсу в практиці викладання німецької мови в освітніх закладах різного типу.

Курс «Лексикологія німецької мови» спрямований на формування у студентів таких **професійних компетентностей**:

1. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення. Набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення.

ЗК2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності.

ЗК3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.

ЗК7 Здатність до використання німецької мови у професійній діяльності. Використання німецької мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання німецької мови.

ЗК10 Здатність планувати та управляти часом. Здатність до моделювання змісту навчання, форм і методів викладання навчальних курсів з урахуванням їх місця і ролі в загальній програмі підготовки студентів, взаємозв'язку з іншими дисциплінами і майбутньою професійною діяльністю фахівців.

1.1. Громадянська. Утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн. Готовність до громадянського самовдосконалення.

1.2. Загальнокультурна. Поцінування й повага до кроскультурного соціуму. Здатність працювати з німецькомовним інформаційним контентом. Здатність до утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн; поцінування й повага до кроскультурного соціуму; здатність працювати в міжнародному інформаційному контенті.

1.3. Комунікативна. Вміння здійснювати власну комунікативну взаємодію, робити доповіді/повідомлення (усно/письмово) німецькою мовою на професійну теми, оприлюднювати та популяризувати власні наукові досягнення німецькою мовою. Здатність спілкуватися німецькою мовою в межах професійної тематики, застосовувати в ділових ситуаціях знання німецької мови; вироблення ефективних способів взаємодії з людьми-носіями німецької мови.

1.4. Лінгвокраїнознавча. Володіння особливостями вербальної та невербальної поведінки носіїв німецької мови в комунікативних ситуаціях. Опанування знань про освіту та культуру німецькомовних країн, необхідних для спілкування німецькою мовою. Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності. Використання іноземної мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях

знання іноземної мови.

1.5. Інформаційна. Володіння й оперування інформацією відповідно до потреб ринку праці. Здатність орієнтуватися в інформаційних джерелах, а саме: здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, періодичних виданнях, базах даних, веб-сайтах, порталах щодо пошуку шляхів підвищення якості навчання та результативності виховання.

1.6. Самоосвітня. Здатність планувати і реалізовувати індивідуальну професійну педагогічну траєкторію, поповнювати свої знання для успішної інноваційної педагогічної діяльності впродовж життя, пошук шляхів підвищення якості професійного розвитку. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення. Набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення.

1.7. Соціально-адаптаційна. Здатність продуктивно працювати автономно й у групі (команді), виконувати різні ролі й функції в колективі, досягати взаєморозуміння з людьми в процесі реалізації спільних завдань. Здатність швидко адаптуватися відповідно до викликів сучасного суспільства, ефективно діяти в новій ситуації, застосовувати знання в практичних ситуаціях.

1.8. Проектно-перспективна. Здатність визначати пріоритети й перспективи (суспільні, національні, освітні, моральні тощо), реалізовувати їх у житті. Здатність розробляти й управляти проектами.

1.9. Творчо-критична. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти самостійну ініціативу, творчий підхід до розв'язання освітніх завдань.

2. Фахові, спеціальні компетентності (СК)

СК1. Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії німецької мови, дисциплін за вибором із мовознавчих та літературознавчих питань.

СК5. Трансфер сучасних наукових досягнень у загальноосвітні навчальні заклади, практику навчання німецької мови.

СК6. Здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні рідної та іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах.

СК12. Здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

СК15. Уміння застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

2.1. Методична. Здатність створювати умови для переносу іншомовних знань та навчального досвіду у навчання рідної та іноземної мов, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах.

2.2. Практична. Вміння формулювати, аналізувати, зіставляти лексичні явища німецької та української мов. Вміння використовувати основну загальнолінгвістичну термінологію і термінологію лексикології при аналізі та обговоренні проблем професійної діяльності вчителя. Вміння в результаті зіставлення виявляти точки зору різних фахівців в галузі лексикології з різних проблем, вибирати і обґрунтовувати власну точку зору. Вміння логічно і послідовно викладати знання з окремих проблем лексикології німецької мови. Вміння розпізнавати на основі формальних ознак форму (слова, словосполучення і пропозиції) і співвіднести її з певним значенням. Вміння сформулювати практичні правила та інструкції в опорі на теоретичні знання. Вміння аналізувати і описувати лексичні явища,

які не мають аналогів у рідній мові. Вміння усвідомлювати і виокремлювати омонімічні граматичні явища. Вміння сприймати текст як цілісну смислову структуру. Вміння самостійно працювати з монографіями та науковими публікаціями з лексикології. Вміння самостійно підбирати і аналізувати практичний матеріал для ілюстрації основних положень лексикології. Вміння зіставляти та аналізувати інформацію, отриману в рамках інших теоретичних і практичних філологічних курсів. Вміння формувати лінгвістичну ерудицію.

2.3. Науково-дослідницька. Здатність аналізувати й інтерпретувати мовні процеси, зіставляти інформацію. Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії та полеміки; здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності. Здатність виконувати власне дослідження (проект).

2.4. Організаційна. Організація ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу. Взаємодія зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) задля розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного мовного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

Завданнями вивчення дисципліни є формування низки *професійних компетентностей*, а саме:

- формування у студентів системного підходу до лексики і мови взагалі з урахуванням місця того чи іншого явища в лексичній системі; розвиток вміння розуміти складні зв'язки між різними лінгвістичними науками: лексикою, граматику, історією мови, стилістикою, фонетикою;
- ознайомлення студентів із словниковим складом сучасної німецької мови у всій її різноманітності, з її специфікою в порівнянні з іншими мовами (в першу чергу – з українською), з її територіальною, соціальною і історичною диференціацією;
- ознайомлення студентів із проблематикою лексикологічних досліджень, понятійним апаратом лексикології, методами лінгвістичного дослідження, з дискусійними проблемами і концепціями, які відображені у найбільш визначних працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. Курс передбачає розвиток у студента критичного підходу до наукової літератури і вміння знайти – при наявності протилежних думок – методологічно вірне вирішення теоретичних питань, тобто допомогти студенту самому аналізувати мовний матеріал, ставити і розв'язувати наукові лексикологічні проблеми, послідовно застосовувати висунуті теоретичні положення в практиці лінгвістичного аналізу.

Курс знайомить студентів з проблематикою лексикологічних досліджень, понятійним апаратом лексикології, методами лінгвістичного дослідження, з дискусійними проблемами і концепціями, які відображені у працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. Курс повинен допомагати студенту правильно аналізувати мовний матеріал, осмислити і впорядкувати вже набутий ним у попередніх семестрах вокабуляр і сприяти більш цілеспрямованому, свідомому і систематичному засвоєнню нової лексики.

Курс лексикології спрямований на підготовку вчителя німецької мови. Професійна спрямованість курсу полягає у виробленні в студентів відповідних науково-професійних вмінь пояснювати – як під час педпрактики, так і під час педагогічної роботи після закінчення – різноманітні лексичні явища на основі їх глибокого теоретичного осмислення.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН2. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з німецької мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні С1, здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті

PH10. Демонструвати детальні знання спеціально вибраної галузі (відповідно до обраної спеціальності та спеціалізації) шляхом говоріння, читання, вивчення та звітування про зміст важливих праць на обрану тематику

PH11. Знати мовну норму, соціокультурну ситуацію розвитку німецької мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс сучасності

PH15. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності та спеціалізації

PH16. Формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації

PH18. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач

PH22. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, об'єкт та завдання лексикології;
- методи дослідження лексики;
- специфічні ознаки слова як основної одиниці мови взагалі та німецького слова зокрема, проблеми його мотивації;
- основні типи лексичних значень і проблеми їх структури;
- причини та види змін лексичного значення;
- особливості німецького словотвору та його види;
- територіальне, часове та соціальне розшарування німецької лексики;
- запозичену лексику та її види;
- парадигматичні та синтагматичні групи і семантичні поля лексики;
- типи фразеологічних одиниць;
- види словників;
- основні тенденції розвитку німецької мови;
- основну теоретичну літературу з лексикології.

вміти:

- оперувати основними поняттями лексикології;
- правильно вживати лексичні та фразеологічні звороти німецької мови;
- розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики,
- підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди,
- розрізняти омоніми, характеризувати їх типи та види, визначати шляхи виникнення;
- формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля і т. д.;
- визначати соціальну, територіальну та часову приналежність лексичної одиниці;
- ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їх структуру;
- встановлювати тип семантичного взаємозв'язку між фразеологізмами;
- здійснити словотворчий аналіз похідної лексики;
- користуватися різними типами словників;
- здійснити комплексний лексико-семантичний аналіз будь-якої німецькомовної одиниці, створювати «монографію» слова, самостійно складати лексикологічні тести різних типів.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Слово як основна одиниця мови

Змістовий модуль 1. Слово як основна одиниця мови та його семантика.

Тема 1. Предмет, види, методи лексикології та її проблеми.

Тема 2. Слово як основна одиниця словникового складу мови і як мовний знак. Полісемія і омонімія.

Змістовий модуль 2. Словотвір як один з найбільших продуктивних шляхів розвитку та збагачення словникового запасу.

Тема 3. Основокладання та слововивід як найбільш продуктивні види словотвору в сучасній німецькій мові.

Тема 4. Особливі види словотвору.

Змістовий модуль 3. Структура словникового складу німецької мови.

Тема 5. Територіальна диференціація словникового складу сучасної німецької мови.

Тема 6. Соціолінгвістична характеристика словникового складу сучасної німецької мови.

Модуль 2. Лексико-семантична система.

Змістовий модуль 4. Лексико-семантична система німецької мови.

Тема 7. Синонімія, антонімія. Теорія семантичних полів.

Змістовий модуль 5. Фразеологія як один з найпродуктивніших шляхів збагачення словникового складу німецької мови.

Тема 8. Фразеологізми та їх класифікація.

Змістовий модуль 6. Лексикографія німецької мови

Тема 9. Особливості лексикографії сучасної німецької мови.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Wort als Haupteinheit der Sprache und seine Semantik												
Тема 1. Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach.	10	2	2			6	10	2				8
Тема 2. Wort als Grundeinheit der Sprache und seine Semantik. Polysemie und Homonymie.	10	2	2			6	9					9
Разом за	20	4	4			12	19	2				17

змістовим модулем 1												
Змістовий модуль 2. Wortbildung als einer der produktivsten Wege der Bereicherung des deutschen Wortschatzes												
Тема 3. Zusammensetzung (Komposition). Ableitung (Derivation).	10	2	2			6	13	2	2			9
Тема 4. Besondere Arten der Wortbildung.	10	2	2			6	11	2				9
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12	24	4	2			18
Змістовий модуль 3. Struktur des deutschen Wortbestandes												
Тема 5. Die territoriale Gliederung des deutschen Wortbestandes.	10	2	2			6	9					9
Тема 6. Die soziale Gliederung des deutschen Wortbestandes.	10	2	2			6	11		2			9
Разом за змістовим модулем 3	20	4	4			12	20		2			18
Усього годин	60	12	12			36	44	4	4			36
Модуль 2												
Змістовий модуль 4. Lexikalisch-semantisches System der deutschen Sprache												
Тема 7. Synonymie. Antonymie. Wortfelder.	10	2	2			6						9
Разом за змістовим модулем 4	10	2	2			6						9
Змістовий модуль 5. Phraseologie als einer der produktivsten Wege der Bereicherung des deutschen Wortschatzes												
Тема 8. <i>Phraseologie. Klassifikationen der Phraseologismen im Deutschen.</i>	10	2	2			6						9
Разом за змістовим модулем 5	10	2	2			6						9
Змістовий модуль 6. Lexikographie des Deutschen.												

Тема <i>Lexikographie.</i>	9.	10	2	2		6						9
Разом змістовим модулем 6	за	10	2	2		6	2	2				2
Усього годин		30	6	6		18	52	4	4			44
Усього годин		90	18	18		54	90	6	4			80

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach.	2
2.	Wort als Grundeinheit der Sprache und seine Semantik. Polysemie und Homonymie.	2
3.	Zusammensetzung (Komposition). Ableitung (Derivation).	2
4.	Besondere Arten der Wortbildung.	2
5.	Die territoriale Gliederung des deutschen Wortbestandes.	2
6.	Die soziale Gliederung des deutschen Wortbestandes.	2
7.	Synonymie. Antonymie. Wortfelder.	2
8.	Phraseologie. Klassifikationen der Phraseologismen im Deutschen.	2
9.	Lexikographie.	2
	всього	18

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach.	2
2.	Wort als Grundeinheit der Sprache und seine Semantik. Polysemie und Homonymie.	2
3.	Zusammensetzung (Komposition). Ableitung (Derivation).	2
4.	Besondere Arten der Wortbildung.	2
5.	Die territoriale Gliederung des deutschen Wortbestandes.	2
6.	Die soziale Gliederung des deutschen Wortbestandes.	2
7.	Synonymie. Antonymie. Wortfelder.	2
8.	Phraseologie. Klassifikationen der Phraseologismen im Deutschen.	2
9.	Lexikographie.	2
	всього	18

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Motivation der Bedeutung.	6
2.	Homonyme.	6
3.	Wortbildungsarten. Die häufigsten Abkürzungen.	6

4.	Wortfelder.	6
5.	Derivation.	6
6.	Entlehnungen und das Problem des Purismus. Die gebräuchlichsten Entlehnungen im Deutschen.	6
7.	Die deutschen Dialekten und territoriale Dubletten. Jugendslangs. Habituelle Lexik. Trendwörter.	6
8.	Semantische Kategorien der phraseologischen Einheiten.	6
9.	Lexikographie.	6
	всього	54

Самостійна робота студентів включає:

- підготовку теоретичних питань курсу;
- складання письмових узагальнень до теми у вигляді тез (5-6 стор.)
- підготовку до практичних занять, виконання усних і письмових завдань, опрацювання основної й додаткової літератури по кардинальним проблемам граматики німецької мови.
- складання таблиць, схем тощо.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується студентом в позааудиторний час і перевіряється викладачем за розкладом консультативних та індивідуальних занять викладачів кафедри.

Основною метою цього виду діяльності є поглиблення набутих студентами під час аудиторних занять знань з теоретичних основ лексикології та удосконалення вмінь та навичок здійснення наукового аналізу семантичних явищ та демонстрації дослідних прийомів на конкретному текстовому матеріалі.

Академічне есе (або відео презентація в Power Point)

Студент виконує індивідуальне навчально-дослідне завдання у формі написання академічного есе (реферату) обсягом 6–10 сторінок друкованого тексту формату А-4 або виготовлення відеопрезентації (10-20 слайдів) на одну із запропонованих тем.

Академічне есе повинно містити такі структурні елементи як вступна частина, в якій зазначається проблематика та термінологічний апарат до теми, основна частина (виклад теоретичного матеріалу по темі та надання ілюстративних прикладів, що підтверджують задекларовані теоретичні положення), висновки та список використаної літератури. (Есе може виконуватись як українською так і німецькою мовою).

Відеопрезентація виконується у довільній формі (формат PowerPoint) з обов'язковим наданням відповідних дефініцій до обраної тематики, ключових теоретичних положень, викладених у лаконічній формі, та наданням ілюстративних прикладів, що вдало підтверджують теоретичні положення по темі. Оцінюватиметься також творчий підхід та естетичність відеоподання матеріалу.

На перевірку здається диск з відео презентацією (CD) та примірник роздрукованого матеріалу у форматі А-4.

Орієнтовні завдання для індивідуальної роботи (ІНДЗ)

1. Знайти та виписати з статей німецьких газет „Die Welt“, „Die Zeit“, „Frankfurter Allgemeine“, „Süddeutsche Zeitung“ і ін. або з текстів німецьких журналів „Der Spiegel“, „Stern“, „Fokus“ і ін.:

- 5 речень з прикладами складних іменників, що містять 5-6 компонентів;

- 5 речень з Zusammenbildungen і/або з Zusammenrückungen;
- 2. 5 речень з частково скороченими словами (parziellen Kurzwörtern). Приклади подавати з вказанням джерела та номера сторінки.
- 3. Зробити письмово за схемою всебічний лексичний аналіз 5 слів німецької мови.
- 4. Знайти та виписати з словника "Variantenwörterbuch des Deutschen" von Ammon U., Bickel H., Ebner J, та ін.:
  - 10 австріацизмів і 10 гелветизмів.
- 5. Знайти та виписати з словників молодіжної лексики Г.Еманна (H.Ehmann) -- 10 слів однієї теми.
- 6. Самому скласти 10 тестів з 4 відповідями кожен (одна з яких правильна) до будь-якого змістового модуля всього курсу лексикології.
- 7. Виготовити за схемою «Монографію слова», зробивши з цією метою письмо всебічний лексичний аналіз 5 слів різних частин мови.

10. Методи навчання:

- лекція-діалог;
- проблемний виклад матеріалу;
- пояснювально-ілюстративний,
- пояснення;
- метод спостереження й аналізу мовних фактів;
- організація самостійного пошуку матеріалу;
- робота з науковою літературою;
- батл-дискусія;
- метод проектів
- інтерактивні методи (брейнстормінг, робота в командах, аналіз кейсів, сесія питання-відповідь)
- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій (CALL-метод).
- відеометод,
- SOS-метод.

11. Методи контролю:

- усне опитування під час семінарських занять;
- модульні експрес-тести;
- підсумкові модульні тести;
- презентація академічних есе, рефератів;
- огляд відео-презентацій в Power-Point;
- виконання практичних завдань;
- виконання коротких тестів;
- аналіз виконаних завдань у контексті тематики та проблематики семінарів;
- співбесіда на екзамені.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			ІНДЗ (есе, практичне завдання)	Підсумкова контрольна робота	Сума
Лекції	Семінарські, практичні	Самостійна робота			

	45	5	20	30	100
--	----	---	----	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів під час складання екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю (30% від загальної к-ті балів)	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90-100	27-30	63-70
B	Добре	82-89	24-26	58-62
C	Добре	75-81	22-23	53-57
D	Задовільно	67-74	20-21	47-52
E	Задовільно	60-66	18-19	42-46
FX	Незадовільно	35-59	10-17	25-41
F	Незадовільно	0-34	0-9	0-24

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення курсу *Лексикологія* представлено наступними навчально-методичними матеріалами:

- робоча програма
- стислі конспекти лекцій (електронний варіант)
- питання до семінарських занять (електронний варіант)
- практичні завдання за тематикою змістових модулів (електронний варіант)

- тестові завдання (на паперових носіях, у системі КТС)
- індивідуально-дослідні завдання

13. Критерії оцінювання

90 – 100 балів А (відмінно) – високий рівень знань, повне оволодіння лінгвістичною термінологією, творчий виклад концепції. Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу лексикології німецької мови, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми лексикології як навчальної дисципліни, її мету та завдання, практичне та теоретичне значення. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах лексичного та семантичного аналізу. Вміє творчо аналізувати лексичний матеріал і робити узагальнюючі підсумкові висновки. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.

82 – 89 балів В 4 (добре) – середній рівень знань, студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичні завдання без помилок, але може допускати неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки у наведених прикладах. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах лексико-семантичного аналізу. Вміє правильно вживати лексичні явища в німецькій та українській мовах, виявляючи специфіку відповідних явищ в обох мовах.

75 – 81 бал С 4 (добре): Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в семантичному аналізі семантичних явищ та процесів, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах лексико-семантичного аналізу, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми. Допускає незначні помилки в усній (писемній) формах мовлення.

67 – 74 бали D 3 (задовільно): – достатній рівень знань, достатнє оволодіння лінгвістичною термінологією, репродуктивний виклад концепції. Студент знає основні теми курсу лексикології німецької мови, має уявлення про головні проблеми сучасної лексикології, які пов'язані з процесом навчання німецької мови як іноземної, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. Замість чіткого теоретичного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

60 – 66 Е 3 (задовільно): – рівень знань нижче середнього, часткове оволодіння лінгвістичною термінологією, репродуктивний виклад концепції. Студент знає основні теми курсу, має уявлення про головні проблеми сучасної фонетики, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. Замість чіткого теоретичного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

35 – 59 балів FХ 2 (незадовільно): – низький рівень знань, низький рівень оволодіння лінгвістичною термінологією, фрагментарний виклад концепції. Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.

0 – 34 бали F 2 (незадовільно): – Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Програмні питання до екзамену

1. Lexikologie als Wissenschaft und Lehrfach und ihre Forschungsmethoden.
2. Wort als sprachliche Einheit.
3. Besonderheiten des deutschen Wortes und seine morphematische Struktur.
4. Wortbedeutung und Begriff, ihre Wechselwirkung.
5. Struktur der Wortbedeutung.
6. Motivation der Bedeutung und ihre Arten.
7. Innere Form des Wortes und die so genannte „Volksetymologie“.
8. Polysemie des Wortes und seine semantische Struktur.
9. Klassifikation der Wortbedeutungen und Hauptprobleme der Polysemie
10. Homonyme und ihre Klassifikation.
11. Theoretische Probleme und Gründe des Bedeutungswandels.
12. Logische Klassifikation des Bedeutungswandels.
13. Psychologisch- assoziative Klassifikation des Bedeutungswandels.
14. Wege der Bereicherung des deutschen Wortbestandes.
15. Allgemeines zur Wortbildung. Wortbildende Struktur der Wörter.
16. Wortbildungsmittel, -arten, -modelle und Methoden der Wortbildungsanalyse.
17. Strukturell-genetische Klassifikationen der Zusammensetzung.
18. Semantisch-syntaktische Klassifikationen der Zusammensetzung.
19. Morphologische Klassifikationen der Zusammensetzung.
20. Ableitung als Wortbildungsart.
21. Klassifikation der Affixe.
22. Zusammensetzung als Wortbildungsart.
23. Konversion als Wortbildungsart.
24. Abbreviation als Wortbildungsart.
25. Ursachen zur Entlehnung des fremden Wortgutes.
26. Assimilation der Entlehnungen.
27. Entwicklungswege der Entlehnungen und Entlehnungsarten.
28. Erscheinungsformen der Entlehnungen.
29. Klassifikation der Entlehnungen.
30. Entlehnungen und das Problem des Purismus in der deutschen Sprache.
31. Territoriale Gliederung des deutschen Wortbestandes (Standartsprache und ihre nationalen Sprachvarietäten).
32. Territoriale (räumliche) Gliederung des deutschen Wortbestandes (regionale Varietäten: deutsche Dialekte und Umgangssprache).
33. Die historische (zeitliche) Analyse der deutschen Sprache (Archaismen).
34. Die historische (zeitliche) Analyse der deutschen Sprache (Neologismen).
35. Soziale Differenzierung des deutschen Wortbestandes (Fach- und Berufssprachen).
36. Soziale Differenzierung des deutschen Wortbestandes (Standes- und Gaunersprache).
37. Begriff über das lexikalisch-semantische System der Sprache; paradigmatische und syntagmatische Beziehungen.
38. Zur Feststellung des Begriffs „Synonym“. Theoretische Probleme der Synonymie.
39. Synonymische Reihen und Klassifikation der Synonyme.
40. Theoretische Probleme der Antonymie.
41. Antonyme und ihre Klassifikation.
42. Theoretische Grundlage der Wortfeldforschung.
43. Wortgruppen nach dem semantisch -wortbildenden Prinzip (Wortnischen und Wortstände).
44. Wortgruppen nach dem semantisch -wortbildenden Prinzip (Wortfamilien und Fächerungen).
45. Phraseologie, ihr Umfang und ihre Stellung in der Sprachwissenschaft.
46. Traditionelle Klassifikation der Phraseologismen.
47. Semantische, funktionale und lexikalisch-syntaktische Klassifikation der Phraseologismen.
48. Strukturell-semantische Klassifikation der Phraseologismen von Tschernyschowa.

49. Semantische Kategorien der Phraseologismen. Phraseologie und die Bereicherung des Wortschatzes.
50. Allgemeines zur Lexikographie und Aufbau des Wörterbuches.

10. Рекомендована література

Базова література:

1. Гінка Б. І. Лексикологія німецької мови: лекції та семінари: Навчальний посібник для студентів-германістів / Б. І. Гінка [Видання 2-е, перероблене і доп]— Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008 — 322 с.
2. Гулыга Е.А. Старое и новое в лексике и грамматике неметкого языка / Е.А., Гулыга, Е.В. Розен – Л.: Просвещение, 1977 – 160 с.
3. Девкин В.Д. Занимательная лексикология / В.Д. Девкин – М.: Владос, 1998 – 312 с.
4. Звегинцев В.А. Семасиология / В.А. Звегинцев – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1957. -322 с.
5. Клименко А.П. Психолінгвістика / А.П. Клименко – Минск, 1982
6. Кузнецов А.М. От компонентного анализа к компонентному синтезу / А.М. Кузнецов – М.: Наука, 1986 – 128 с.
7. Левицкий В.В. Экспериментальные методы семасиологии / В.В. Левицкий, И.А. Стернин – Воронеж: ВГУ, 1989 – 192 с.
8. Левицкий В.В. Апроксимативні методи вивчення лексичного складу: Основи науково-дослідницької роботи студентів з лексикології / В.В. Левицький, О.Д. Огуй, С.В. Кійко та Ю.Э. Кійко – Навчальний посібник. - Чернівці: Рута, 2000 – 164 с.
9. Паршин П.Б. Теоретические перевероты и методологический мятеж в лингвистике 20-го века / П.Б. Паршин – Вопросы языкознания, 1996 – №2. – С. 19–42.
10. Плотников Б.А. Дистрибутивно-статистический анализ лексических значений. / Б.А. Плотников – Минск: Высшая школа, 1979 – 134 с.
11. Розен Е.В. На пороге XXI века: новые слова и словосочетания в немецком языке / Е.В. Розен М.: Менеджер, 2000 – 192 с.
12. Розен Е.В. Немецкая лексика: история и современность / Е.В. Розен – М.: Высш.шк., 1991 – 96 с.

Додаткова література:

13. Розен Е.В. Новые слова и устойчивые словосочетания в немецком языке / Е.В. Розен – М.: Просвещение, 1991 – 192 с.
14. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики: Пер. з фр. / Ф. де. Соссюр – Київ: Основи, 1998 – 324 с.
15. Brekle H.H. Semantik. Eine Einführung in die sprachwissenschaftliche Bedeutungslehre / H.H. Brekle München: Fink, 1972 – 144 S.
16. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft / H. Bußmann – [2. Aufl.] – Stuttgart: Kröner, 1990 – 904 S.
17. Ernst P. Einführung in die germanische Sprachwissenschaft / P. Ernst – Skriptum Wien: Halosar, 1990 – 200 S.
18. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer – Tübingen: Niemeyer, 1982.
19. Fleischer W., Barz J. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Unter Mitarbeit von M. Schröder / W. Fleischer, J. Barz – Tübingen: Niemeyer, 1992.

20. Höhle T. Über Komposition und Derivation: zur Konstituentenstruktur von Wortbildungsprodukten im Deutschen / T. Höhle – [Zeitschrift für Sprachwissenschaft 1] – 1982 p. 76 – 112.
21. Kluge F. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache / F. Kluge – [23. erw. Aufl.] / bearb. von E. Seebold – 1995 – 922 S.
22. Knobloch J. Sprachwissenschaftliches Wörterbuch / J. Knobloch Heidelberg: Winter, 1986. – Bd.1: A-E. – 845 S.
23. Kronasser H. Handbuch der Semasiologie. Kurze Einführung in die Geschichte, Probleme und Terminologie der Bedeutungslehre / H. Kronasser – Heidelberg: Winter, 1952. – 204 S.
24. Lutzeier P.R. Linguistische Semantik / P.R. Lutzeier – Stuttgart: Metzler, 1985. - X, 193 S.
25. Metzler Lexikon Sprache. /Hg.von H.Glück -Stuttgart; Weimar:J.B.Metzler. 1993 – 711 S.
26. Oguý O.D. Aktuelle Probleme der Semantik und Polysemie: Skriptum des Vorlesungskursus (=Актуальні проблеми семантики та полісемії: Конспект лекцій з лексикології для студентів німецького відділення 3 та 5 курсів) (німецькою мовою) / O.D. Oguý Чернівці: "Рута", 1998. – 150 с.
27. Oguý O.D. System-quantitative Aspekte der Semantik und Polysemie: ein Handbuch (= Системно-квантитативні аспекти полісемії. Навчальний посібник з лексикології) (німецькою мовою) / O.D. Oguý — Чернівці: "Рута", 1998. – 119 с.
28. Olsen S. Eine Einführung in die Theorie der Wortstruktur / S. Olsen – Stuttgart: Kröger, 1986.
29. Schirmer W. Deutsche Wortkunde: Kulturgeschichte des deutschen Wortschatzes / W. Schirmer, W. Mitzka – Berlin: Göschen, 1929 – 122 S.
30. Schmidt W. Deutsche Sprachkunde. Ein Handbuch für Lehrer und Studierende mit einer Einführung in die Probleme des sprachkundlichen Unterrichts / W. Schmidt – 8. Aufl. - Berlin: VEB Volk und Wissen, 1978 – 344 S.
31. Schwarze C. Handbuch der Lexikologie / C.Schwarze, D. Wunderlich – Königstein: Athenäum, 1985 – S. 7–23.
32. Sommerfeldt K. Sachwörterbuch für die deutsche Sprache / K. Sommerfeldt, W. Spiewok – Leipzig: VEB Bibl.Inst., 1989 – 284 S.
33. Stepanowa M. D. Grundzüge der deutschen Wortbildung / M.D. Stepanowa, W. Fleischer – Leipzig: Bibliographisches Institut, 1984.
34. Ullmann S. Semantik: Eine Einführung in die Bedeutungslehre / S.Ullmann – Frankfurt a. M.: S.Fischer, 1973 – XIV, 401 S.
35. Ullmann S. Grundzüge der Semantik: Die Bedeutung in sprachwissenschaftlicher Sicht / S.Ullmann – Dt.Fassung von S.Koopmann. – Berlin: W.de Gruyter, 1967 – 347 S.
36. Wasserzieher E. Kleines etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache / E. Wasserzieher Leipzig: VEB Bibliograph. Inst., 1975 – 262 S.

Интернет-ресурси:

<http://www.bildungsserver.de>
<http://www.encarta.de>
<http://www.faz.net>
<http://www.fu-berlin.de/phin>
<http://www.goethe.de/z/demindex.htm>
<http://www.inter-natines.de>
<http://www.punktde.ruhr-unibochum.de/themen/index>
<http://www.spiegel.de>
<http://www.stern.de>
<http://www.1000tests.com>
<http://www.zeit.de>